

Sygn. akt: I C 658/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 stycznia 2018 roku

Sąd Rejonowy w Oleśnie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Katarzyna Kałwak

Protokolant: starszy sekretarz sądowy Klaudia Pluta

po rozpoznaniu w dniu 28 grudnia 2017r. w Oleśnie

sprawy z powództwa **J. J.**

przeciwko **(...) S.A. z siedzibą w W.**

o zapłatę

I. zasądza od strony pozwanej **(...) S.A. z siedzibą**

w W. na rzecz powoda **J. J.** kwotę **27.000,00 zł** (dwadzieścia siedem tysięcy złotych 00/100) tytułem zadośćuczynienia wraz z odsetkami:

- a) ustawowymi licznymi od dnia 11.12.2012r. do dnia 31.12.2015r.,
- b) ustawowymi za opóźnienie licznymi od dnia 01.01.2016 r. do dnia zapłaty;

II. zasądza od strony pozwanej **(...) S.A. z siedzibą**

w W. na rzecz powoda **J. J.** kwotę **10.000,00 zł** (dziesięć tysięcy złotych 00/100) tytułem odszkodowania wraz z odsetkami:

- a) ustawowymi licznymi od dnia 04.11.2014r. do dnia 31.12.2015r.,
- b) ustawowymi za opóźnienie licznymi od dnia 01.01.2016r. do dnia zapłaty;

III. w pozostałym zakresie powództwo oddala;

IV. zasądza od strony pozwanej **(...) S.A. z siedzibą**

w W. na rzecz powoda **J. J.** kwotę **1.495,50 zł** (jeden tysiąc czterysta dziewięćdziesiąt pięć złotych 50/100) tytułem zwrotu kosztów procesu;

V. nakazuje pobrać od strony pozwanej **(...) S.A.**

z siedzibą w W. na rzecz **Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego**

w Oleśnie kwotę **1.732,14 zł** (jeden tysiąc siedemset trzydzieści dwa złote 14/100),

w tym kwotę 1.484,34 zł (jeden tysiąc czterysta osiemdziesiąt cztery złote 34/100) tytułem stosunkowej części opłaty sądowej od pozwu i rozszerzonego powództwa, która nie została opłacona przez powoda J. J. zwolnionego w części od kosztów sądowych oraz kwotę 247,80 zł (dwieście czterdzieści siedem złotych 80/100) tytułem stosunkowej części wydatków na poczet opinii biegłej sądowej A. O. wyłożonych tymczasowo przez Skarb Państwa;

VI. w pozostałym zakresie nieuiszczone przez powoda J. J. koszty sądowe nakazuje przejąć na rachunek Skarbu Państwa, tj. kwotę **636,76 zł** (sześćset trzydzieści sześć złotych 76/100), w tym kwotę 545,66 zł (pięćset czterdzieści

pięć złotych 66/100) tytułem stosunkowej części opłaty sądowej od pozwu i rozszerzonego powództwa, która nie została opłacona przez powoda J. J. zwolnionego w części od kosztów sądowych oraz kwotę 91,10 zł (dziewięćdziesiąt jeden złotych 10/100) tytułem stosunkowej części wydatków na poczet opinii biegłej sądowej A. O. wyłożonych tymczasowo przez Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 11.12.2015 r. powód **J. J.** wystąpił przeciwko (...) S.A. z siedzibą w W. domagając się:

1. zasądzenia od strony pozwanej na rzecz powoda kwoty 26.400,00 zł tytułem zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych wraz odsetkami ustawowymi liczonymi od 31.10.2004 roku do dnia zapłaty;
2. zasądzenia od strony pozwanej na rzecz powoda kwoty 20.000,00 zł tytułem stosownego odszkodowania z art. 446 § 3 k.c. wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od 31.10.2004 r. do dnia zapłaty;
3. zasądzenia od strony pozwanej na rzecz powoda kwoty 300 zł miesięcznie tytułem renty z art. 446 § 2 zd. 2 k.c. od stycznia 2016 roku wraz z odsetkami za zwłokę w wypłacie wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od 21.08.2015 r. do dnia zapłaty;
4. obciążenia strony pozwanej kosztami postępowania sądowego w tym kosztami zastępstwa procesowego w wysokości 7.200 zł oraz opłatą skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł;
5. zwolnienia powoda z obowiązku ponoszenia kosztów sądowych i wydatków podczas procesu w całości.

W uzasadnieniu powód wskazał, iż w dniu 21.06.2001 r. miał miejsce wypadek komunikacyjny spowodowany przez kierującego pojazdem nr rej. (...), ubezpieczonym w zakresie odpowiedzialności cywilnej w (...) S.A. W dniu 02.07.2001 r. na skutek obrażeń doznanych w tym wypadku zmarł M. J. – brat powoda. Postępowanie karne prowadzone w sprawie niniejszego wypadku nie wykazało, kto kierował w czasie zdarzenia wymienionym pojazdem, a tym samym nikt nie został ukarany za spowodowanie wypadku ze skutkiem śmiertelnym. Jednak czyn ten wypełnia przesłanki

z art. 177 § 2 k.k., a co za tym idzie okres przedawnienia w niniejszej sprawie wynosi 20 lat od dnia wypadku. Natomiast strona pozwana pierwotnie odmawiała zapłaty zadośćuczynienia i odszkodowania twierdząc, że są nienależne, a w ostatnim stanowisku stwierdziła,

że roszczenia są przedawnione, ponieważ sprawca wypadku nie został ustalony i ukarany. Natomiast w ocenie powoda, roszczenie o naprawienie szkody wynikłej ze zbrodni lub występku, wyrządzonej w okolicznościach uzasadniających odpowiedzialność cywilną posiadacza pojazdu mechanicznego lub kierującego pojazdem mechanicznym, których tożsamości nie ustalono, przedawnia się na podstawie art. 442¹ § 2 k.c. Tym samym roszczenia powoda przedawniłyby się najwcześniej w 2021 r.

M. J. był jubilerem, prowadził zakład jubilerski w W., miał żonę i dwoje dzieci. Jednak oboje dzieci stracił – jedno w wypadku samochodowym, drugie

w wyniku powikłań medycznych. Po śmierci dzieci rozstał się z żoną i przeprowadził się do powoda, zaczął rzeźbić w drewnie i kamieniu. Na zmianę mieszkał w Z. i u powoda gdzie rzeźbił, a swoje rzeźby sprzedawał w Z. na K..

Powód podkreślał sferę emocjonalną braku brata, utraty jego miłości, obecności

i pomocy. Oprócz traumy związanej ze śmiercią brata powód walczył 5 lat bezskutecznie

o ustalenie, kto zabił mu brata. Powodowi pozostał po bracie grzebyk, dółko i pokrwawione ubranie, które otrzymał w 2008 r. w wyniku zwrotu dowodów rzeczowych. J. J. wpadł w depresję, brał leki uspokajające. Powód bardzo obwinia nieznanego sprawcę wypadku za cierpienie i krzywdę, jaką mu spowodował poprzez śmierć brata. Brat jest pochowany w Z., tj. 300 km w jedną stronę od miejsca zamieszkania powoda. Powoda nie stać na odwiedzanie grobu brata, co dodatkowo wzmacnia w nim poczucie krzywdy. J. J. kultywuje pamięć o zmarłym bracie wspominając go przy każdej okazji, oglądając zdjęcia, czytając wycinki prasowe o bracie i jego wypadku. M. J. jako rzeźbiarz był bowiem znany w Z..

Do dziś, pomimo znacznego upływu czasu, śmierć brata jest dla powoda bolesnym wspomnieniem. Poza tym powód zwrócił uwagę na doświadczenie życiowe, wskazując na siłę relacji między kochającym się rodzeństwem w rodzinie. Powód opiera swoje roszczenie o zadośćuczynienia na przepisach art. 448 k.c. w zw. z art. 23 i 24 k.c. Twierdzi, że śmierć brata w wypadku samochodowym naruszyła dobra osobiste powoda, m.in. prawo więzów krwi, prawo do życia w pełnej rodzinie, prawo do posiadania brata i jego opieki, pomocy i oparcia w bracie w chorobie i na starość.

Nadto, powód domaga się zasądzenia od strony pozwanej kwoty 20.000 zł tytułem stosownego odszkodowania za znaczne pogorszenie sytuacji życiowej powoda – na podstawie art. 446 § 3 k.c. Powód w 1986 r. zachorował kardiologicznie, co spowodowało konieczność jego przejścia na rentę. Od tamtego czasu do momentu wypadku brat M. J. dostarczał powodowi stale środki finansowe na utrzymanie siebie, rodziny, domu i na lekarstwa. Miesięcznie te kwoty wahały się między równowartością 200 a 300 zł. Wówczas była to wyższa wartość ekonomiczna niż współcześnie. Jeszcze 10 lat temu najniższa renta zarobkowa z ZUS wynosiła ok. 400 zł, a obecnie ponad 800 zł. Wobec tego brat powoda stale dostarczał mu kwoty rzędu 1/2 lub 3/4 najniższej renty z ZUS, co świadczyć ma o tym, iż otrzymywana kwota miała realny wpływ na utrzymanie powoda. J. J. twierdzi również, że gdyby M. J. żył obecnie przekazywałby kwotę rzędu 400-600 zł miesięcznie. Brak dodatkowej kwoty na życie pogorszył sytuację życiową powoda i jego rodziny. Powód wyliczył, iż na czas wniesienia pozwu utrata dodatkowych środków od lipca 2001 r. tj. 200 zł przez 174 miesiące = 34.800 zł. Jednak obecnie wnosi o 20.000 zł z zastrzeżeniem, że kwota ta może zostać rozszerzona podczas procesu.

W dniu 01.10.2004 r. J. J. wystosował pismo do pozwanego z wnioskiem o wypłatę odszkodowania i zadośćuczynienia, zgłosił (...) S.A. szkodę i oczekiwał wypłaty należnych świadczeń. Po ponad roku zwłoki strona pozwana wypłaciła jedynie część kosztów pogrzebu, a w pozostałym zakresie nie odniosła się do roszczeń. W 2014 r. powód wystosował ponowne wezwanie do spełnienia roszczeń. Jednak (...) S.A. odmówiło zapłaty twierdząc, iż w sprawie powoda zadośćuczynienie z art. 448 k.c. w zw. z art. 23 i 24 k.c. nie ma zastosowania, a następnie strona pozwana stwierdziła, że roszczenia są przedawnione.

Trzecim zgłaszanym w pozwie roszczeniem jest renta w kwocie 300 zł miesięcznie na podstawie art. 446 § 2 k.c. od stycznia 2016 r. na przyszłość. W mniemaniu powoda, skoro brat dostarczał mu stale środków w wys. 200-300 zł od 1986 r. do dnia wypadku to uzasadnionym jest twierdzenie, że robiliby to nadal, gdyż sytuacja majątkowa powoda nie polepszyła się i wciąż przeżywa on na rencie.

Roszczenie odsetkowe powód oparł na treści art. 14 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych UFG i PBUK, zgodnie z którym zakład ubezpieczeń wypłaca odszkodowanie w terminie 30 dni licząc od dnia złożenia przez poszkodowanego lub uprawnionego zawiadomienia o szkodzie. Wskazał też, że roszczenie o zadośćuczynienie i odszkodowanie powód zgłosił samodzielnie w piśmie z dnia 01.10.2004 r., natomiast strona pozwana jako profesjonalista winna była wskazać powodowi jakie dokumenty ma dostarczyć i w terminie ustawowym rozpatrzyć roszczenia. Z kolei roszczenie w przedmiocie renty zostało wniesione pismem z dnia 22.07.2015 r., co oznacza, że 31-y dzień rozpatrywania roszczenia był 21.08.2015 r. – pozew – k. 2 – 4v.

Postanowieniem z dnia 09.03.2016 r. Sąd Rejonowy w Oleśnie I Wydział Cywilny zwolnił powoda od obowiązku uiszczenia kosztów sądowych w przedmiotowej sprawie ponad kwotę 500,00 zł tytułem części opłaty sądowej od pozwu. Dalej idący wniosek Sąd oddalił – postanowienie – k. 8 – 9v.

W piśmie procesowym z dnia 09.05.2016 r. powód wyjaśnił legitymację bierną strony pozwanej w przedmiotowym postępowaniu. Wskazał, iż kierujący samochodem V. nr rej. (...), który śmiertelnie potracił M. J. nie został ostatecznie ustalony, ale został ustalony posiadacz owego pojazdu i jego polisa w (...) S.A. Na podstawie § 10 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 24.03.2000 r. w sprawie ogólnych warunków obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów (Dz.U.2000.26.310): „Z ubezpieczenia OC przysługuje odszkodowanie, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem są zobowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, której następstwem jest śmierć, uszkodzenie ciała, rozstrój zdrowia bądź też utrata, zniszczenie lub uszkodzenie mienia”.

Natomiast § 10 ust. 6 tego rozporządzenia dotyczy odpowiedzialności Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego w przypadku, kiedy „sprawca szkody na osobie nie mógł być zidentyfikowany”, co nie ma zastosowania w niniejszej sprawie. Natomiast określenie „sprawca szkody na osobie nie mógł być zidentyfikowany” jest wyjaśnione w § 34 ust. 1 ww. rozporządzenia. „Jeżeli sprawca szkody na osobie nie mógł być zidentyfikowany – nie można było ustalić tożsamości posiadacza lub kierującego pojazdem i nie zidentyfikowano pojazdu – Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny wypłaca osobie uprawnionej do odszkodowania z tytułu ubezpieczenia OC odszkodowanie za szkodę na osobie”. W niniejszej sprawie ustalona jest tożsamość posiadacza pojazdu oraz zidentyfikowany został pojazd, którym spowodowano szkodę na osobie M. J., a więc odpowiedzialność ponosi strona pozwana jako udzielający ochrony ubezpieczeniowej z tytułu obowiązkowego ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych. Ponadto, powód doprecyzował, że zmarły brat był jubilerem i rzeźbiarzem. Prowadził działalność gospodarczą pod nazwą (...) J. M. w ścisłym centrum W.. Trudnił się wyrobem i sprzedażą biżuterii ze srebra, złota i bursztynu, a także malowaniem i sprzedażą obrazów oraz rzeźb z drewna. Nadto, brat powoda pod koniec życia był cenionym rzeźbiarzem w Z. na K. – nazywano go (...) N.. Miał więc możliwości udzielenia powodowi pomocy finansowej. Natomiast odnośnie renty na przyszłość powód twierdzi, że powinno się brać pod uwagę tylko dochód J. J., tj. jego rentę, a nie dochód jego żony. Powołując się na zasady współżycia społecznego J. J. wskazał, że skoro nie jest on w stanie podjąć pracy ze względu na stan zdrowia, ani utrzymać się na poziomie, jaki zapewniał mu zmarły brat, to należne jest mu wyrównanie tego uszczerbku majątkowego w formie renty na przyszłość. – pismo procesowe powoda –
k. 83 – 83v.

Kolejno w piśmie procesowym wniesionym dnia 22.03.2017 r. powód J. J. na podstawie art. 193 k.p.c. dokonał modyfikacji oraz **zmiany powództwa** w ten sposób, iż rozszerzył powództwo w zakresie zadośćuczynienia z kwoty 26.400 zł do kwoty 27.000 zł. Wobec tej zmiany, powód sprecyzował aktualne żądania, domagając się zasądzenia od strony pozwanej:

1. kwoty 27.000 zł tytułem zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od 31.10.2004 r. do dnia zapłaty;
2. kwoty 20.000 zł tytułem stosowanego odszkodowania z art. 446 § 3 k.c. wraz odsetkami ustawowymi liczonymi od 31.10.2004 r. do dnia zapłaty;
3. kwoty po 300 zł miesięcznie tytułem dożywotniej renty z art. 446 § 2 zd. 2 k.c. od 01 stycznia 2016 roku płatnej przez pozwanego do 10-go dnia każdego miesiąca wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie płatności do dnia zapłaty.

Pełnomocnik powoda wniósł też o zasądzenie od strony pozwanej na rzecz powoda kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego od kwoty rozszerzonego powództwa.

W uzasadnieniu pełnomocnik powoda wskazał m.in., iż z uwagi na problemy zdrowotne powoda (choroby kardiologiczne) nie może on pracować. Powód jest stale niezdolny do pracy od 1987 r. Pobierał rentę z tytułu niezdolności do pracy, a obecnie jest na emeryturze i nadal nie może pracować w gospodarstwie. Wobec tego, w jego ocenie, przyznanie renty jest uzasadnione w świetle zasad współżycia społecznego. Nadto, powód w 2001 r., kiedy miał miejsce wypadek brata, otrzymywał netto 380 zł renty z ZUS, a tym samym otrzymywana przez niego kwota 300 zł od brata stanowiła niemal tyle samo co renta i ją podwajała. W 2001 r. minimalne wynagrodzenie wynosiło 760 zł brutto, tj. 560 zł netto, a otrzymywane kwoty od zmarłego brata dopełniały otrzymywaną rentę z ZUS do minimalnego wynagrodzenia. Tym samym kwota ta stanowiła bardzo ważny składnik dochodu powoda. - pismo procesowe powoda – k. 126 – 127.

Na rozprawie w dniu 28.12.2017 r. pełnomocnik powoda przedłożył spis kosztów, wnosząc o jego uwzględnienie. Zgodnie z tym spisem, pełnomocnik powoda domagał się zasądzenia kwoty 4.568,70 zł, na którą składają się następujące żądania: 417,90 zł tytułem dojazdu pełnomocnika na pięć rozpraw na trasie O. – O. – O.; 16,80 zł – koszty

korrespondencji (4 x 2,40 zł); 34 zł – opłaty skarbowe od pełnomocnictwa; 3.600 zł – koszty zastępstwa procesowego; 500 zł – opłata sądowa od pozwu. – protokół rozprawy z dnia 28.12.2017 r. – k. 165v.; spis kosztów – k. 164.

W odpowiedzi na pozew wniesionej w dniu 27.04.2016 r. strona pozwana - (...) S.A. z siedzibą w W. - wniosła o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie od powoda na rzecz strony pozwanej kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu strona pozwana podniosła, że roszczenie o zapłatę zadośćuczynienia na podstawie art. 448 k.c. zostało pozwanemu zgłoszone 02.10.2014 r. za pośrednictwem kancelarii prawnej reprezentującej powoda. Nadto roszczenie dotyczyło stosownego odszkodowania za istotne pogorszenie się sytuacji życiowej powoda (art. 446 § 3 k.c.). Przeciwno domniemanemu sprawcy wypadku toczyło się postępowanie karne zakończone prawomocnym wyrokiem uniewinniającym z 29.12.2005 r. wydanym przez Sąd Rejonowy

w Z. (II K 199/05) i z dnia 13.06.2006 r. wydanym przez Sąd Okręgowy w (...) (II Ka 130/06). Strona pozwana przyznała, że zdarzenie zostało jej zgłoszone już wcześniej, bowiem w 2004 r. Wówczas (...) S.A. przyjęło odpowiedzialność za zdarzenie

i wypłaciło powodowi koszty pogrzebu brata w kwocie 2.690 zł, a następnie dopłaciło koszty pogrzebu w kwocie 5.422,50 zł (2005 r.). Natomiast w piśmie z 01.10.2004 r. powód domagał się także od (...) S.A. zadośćuczynienia za „szkody moralne” nie określając wysokości żądania i nie wykazując jego zasadności. Po rozpatrzeniu roszczenia o zadośćuczynienie sprecyzowanego w piśmie z 02.10.2014 r. strona pozwana odmówiła, podnosząc zarzut przedawnienia roszczenia. Pomimo odwołania powoda, stanowisko (...) S.A. nie uległo zmianie.

Strona pozwana podniosła zarzut braku legitymacji biernej do występowania w tym procesie, a jako pozwany w sprawie powinien być wezwany Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny w W.. Uzasadniając ten zarzut, (...) S.A. wskazało, iż w chwili zdarzenia drogowego obowiązywało rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 24.03.2000 r. w sprawie ogólnych warunków obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów (Dz.U.2000.26.310). Zgodnie z § 10 ust. 6 tego rozporządzenia, za szkodę wyrządzoną na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej odszkodowanie przysługuje również wówczas, gdy sprawca szkody na osobie nie mógł być zidentyfikowany lub gdy sprawca szkody na mieniu

i na osobie nie posiadał ubezpieczenia OC. W takich przypadkach odszkodowanie jest wypłacane przez Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny w trybie i na zasadach określonych przepisami o działalności ubezpieczeniowej. Natomiast w chwili wypadku obowiązywała ustawa z dnia 28.07.1990 r. o działalności ubezpieczeniowej (t.j. Dz.U. 1996.11.62 ze zm.).

Jednakże z ostrożności procesowej, pomimo kwestionowania swojej legitymacji, strona pozwana odniosła się do roszczeń powoda.

Odnośnie roszczenia o zadośćuczynienie (...) S.A. kwestionuje domaganie się odsetek od 2004 r., podnosząc zarzut przedawnienia na podstawie art. 118 k.c., przewidującego 3 – letni okres przedawnienia roszczeń o świadczenia okresowe. Gdyby roszczenie główne powoda było zasadne, to mógłby się domagać odsetek za 3 lata wstecz od daty wniesienia pozwu. Tym samym strona pozwana podniosła zarzut przedawnienia roszczeń odsetkowych za okres od 31.10.2004 r. do początkowego dnia okresu, w którym upływa okres 3 lat wstecz od dnia wniesienia pozwu. Jednakże uwzględniając fakt,

iż kwotowo określone żądanie wypłaty zadośćuczynienia zostało stronie pozwanej zgłoszone 02.10.2014 r., ewentualnych odsetek ustawowych powód mógłby domagać się po upływie

30 dni od daty zgłoszenia roszczenia (art. 817 k.c.). Ponadto, (...) S.A. twierdzi, że źródłem powstania prawa do zadośćuczynienia w konkretnej wysokości jest orzeczenie sądu, a więc do zapadnięcia wyroku nie można mówić o opóźnieniu strony pozwanej. Oprócz tego,

w ocenie (...) S.A., roszczenie powoda o zadośćuczynienie jest niezasadne, gdyż powód

w związku ze śmiercią brata nie korzystał z pomocy psychologa, czy psychiatry, nie wykazał, aby żałoba była w wyjątkowy sposób nasiloną czy długotrwałą, a nadto J. J. nie wykazał szczególnej więzi z bratem, rozstroju zdrowia, ani naruszenia dóbr osobistych. Poza tym zadośćuczynienie winno być odpowiednie w stosunku do doznanej krzywdy, tzn.

winno być utrzymane w rozsądnych granicach, odpowiadających aktualnym warunkom i przeciętnej stopie życiowej społeczeństwa.

Roszczenie o odszkodowanie z powodu znacznego pogorszenia się sytuacji życiowej po śmierci brata winno być oddalone jako niewykazane. Powód nie wskazał, na czym to znaczne pogorszenie polega. Świadczenie z art. 446 § 3 k.c. winno służyć jedynie przystosowaniu się uprawnionego do zmienionych warunków, złagodzenie skutków ekonomicznych wynikłych ze śmierci pokrzywdzonego, znacznie pogarszających sytuację życiową najbliższych członków jego rodziny w porównaniu z sytuacją sprzed śmierci. Nie może natomiast nastąpić polepszenie sytuacji w stosunku do stanu sprzed śmierci pokrzywdzonego. Odszkodowanie to nie może być również źródłem wzbogacenia się osób bliskich. Strona pozwana wskazuje na gołosłowne twierdzenia o wspomaganiu J. J. przez brata M. kwotami ok. 200-300 zł miesięcznie. Nie wiadomo bowiem, jakimi środkami dysponował M. J. i czy w ogóle był w stanie pomagać finansowo bratu. Podobne (...) S.A. kwestionuje przypuszczenie powoda, jakoby M. J. mógłby obecnie łożyć na utrzymanie powoda 400-600 zł. Równie prawdopodobne byłoby twierdzenie, że brat nie przekazywałby obecnie powodowi żadnych pieniędzy, gdyż nie byłoby go na to stać lub nie chciałby tego robić. Natomiast okazjonalne wspomaganie powoda przez brata nie stanowi istotnego pogorszenia się sytuacji życiowej powoda.

Podobne zastrzeżenia strona pozwana zgłosiła do roszczenia powoda w przedmiocie zasądzenia renty na przyszłość – od stycznia 2016 r. Roszczenie to nie zostało przez powoda udowodnione ani co do zasady, ani co do wysokości. Za przyznaniem powodowi renty nie przemawiają zasady współżycia społecznego w sytuacji, gdy z wniosku o zwolnienie powoda od kosztów wynika, iż łącznie z żoną powód posiada dochód w wysokości ok. 2.500 zł. Ponadto, na powodzie spoczywa obowiązek wykazania jakie możliwości majątkowe i zarobkowe miał zmarły brat oraz kiedy, przez jaki okres i dlaczego miałby przekazywać J. J. jakiegokolwiek pieniądze. – odpowiedź na pozew – k. 19 – 21.

W odpowiedzi na zmianę powództwa strona pozwana w piśmie procesowym z dnia 25.10.2017 r. wniosła o oddalenie tak zmodyfikowanego roszczenia i podtrzymała stanowisko z odpowiedzi na pozew. Powód nie wykazał istnienia silnej więzi rodzinnej z bratem, takiej, której zerwanie rodzi ból i krzywdę. Podobnie powód nie wykazał zasadności roszczeń o zasądzenie stosownego odszkodowania z powodu istotnego pogorszenia się sytuacji materialnej, a także dożywotniej renty. Zdaniem (...) S.A. brat powoda nie miał żadnego obowiązku alimentacyjnego wobec powoda co skutkowałoby roszczeniem o rentę. - pismo procesowe strony pozwanej – k. 152.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 21.06.2001 r. w Z. brat powoda M. J. został potrącony przez samochód, doznając ciężkich obrażeń ciała, wskutek czego zmarł w dniu 02.07.2001 r.

dowód : - fakty bezsporne.

W Sądzie Rejonowym w Zakopanem pod sygn. akt II K 199/05 toczyło się postępowanie karne przeciwko T. W. (1) oskarżonemu o to, że:

I. w nocy z 21 na 22 czerwca 2001 r. w Z. kierując samochodem ciężarowym marki V. (...) nr rej. (...) G-993 umyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym w ten sposób, że nie dostosował prędkości jazdy do panujących warunków drogowych i nie zachowując szczególnej ostrożności podczas wykonywania manewru wyprzedzania potrącił ciągnącego wózek pieszego M. J., skutkiem czego doznał on masywnego urazu czaszkowo – mózgowego, połączonego ze stłuczeniem mózgu, obrzęku mózgu, krwiaka śródmózgowego oraz porażenia ośrodków mózgowych, a obrażenia te, stanowiąc ciężki uszczerbek na zdrowiu w rozumieniu art. 156 § 1 pkt 2 k.k. skutkowały jego zgonem, po czym nie zatrzymując się zbiegł z miejsca zdarzenia – tj. o przestępstwo z art. 177 § 2 k.k. w zw. z art. 178 § 1 k.k.;

II. w nocy 21 czerwca 2001 r. w Z. dokonał zaboru, a następnie krótkotrwałego użycia pojazdu marki V. (...) nr rej. (...) na szkodę A. F. syna E., tj. o przestępstwo z art. 289 § 1 k.k.

Wyrokiem z dnia 29.12.2005 r. wydanym w ww. sprawie Sąd Rejonowy w Z. uniewinnił T. W. (1) od obu ww. zarzucanych mu czynów.

W postępowaniu karnym ww. Sąd ustalił w szczególności, że T. W. (1) w tamtym czasie nosił dłuższe włosy zachodzące za uszy. Natomiast w godzinach wieczornych w dniu 21.06.2001 r. nieustalona osoba wyjechała samochodem V.

o nr rej. (...) po uprzednim otwarciu jednej z bram posesji przy ul. (...) w Z.. Samochodu tego nie zabrał jednak T. W. (1). Tego samego wieczoru nieustalony kierowca prowadził samochód V. o nr rej. (...) ulicą (...) w kierunku ulicy (...) w Z.. Następnie wjechał w ulicę (...). W tym samym czasie w tym samym kierunku szedł M. J. pchając wózek. Kierujący samochodem V. uderzył w pieszego, a następnie nie zatrzymując się odjechał

w kierunku ul. (...). Na skutek potrącenia M. J. doznał masywnego urazu czaszkowo – mózgowego połączonego ze stłuczeniem mózgu, obrzęku mózgu krwiaka śródmózgowego, co doprowadziło do jego zgonu. T. W. (1) nie prowadził samochodu V. o nr rej. (...) w chwili zaistnienia wypadku i potrącenia pieszego. Kierowcą samochodu w chwili wypadku był mężczyzna z wyraźną łysiną czołowo – potyliczną z krótko ostrzyżonymi odrostami włosów po bokach, względnie był bardzo krótko ostrzyżony. W postępowaniu karnym ustalono niewątpliwie, że wypadek spowodował kierujący pojazdem marki V. o nr rej. (...), natomiast postępowanie było ukierunkowane na to, by potwierdzić lub zaprzeczyć, iż był nim oskarżony T. W. (1).

W wyniku przeprowadzonego postępowania dowodowego Sąd karny doszedł do przekonania, że w nocy z 21 na 22 czerwca 2001 r. w Z. osoba kierująca samochodem ciężarowym marki V. nr rej. (...) umyślnie naruszyła zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym w ten sposób, że nie dostosowując prędkości do panujących warunków drogowych i nie zachowując szczególnej ostrożności podczas wykonywania manewru wyprzedzania potrąciła ciągnącego wózek pieszego M. J., skutkiem czego doznał on masywnego urazu czaszkowo – mózgowego połączonego ze stłuczeniem mózgu, krwiaka śródmózgowego oraz porażenia ośrodków mózgowych, a obrażenia te stanowiąc ciężki uszczerbek na zdrowiu w rozumieniu art. 156 § 1 pkt 2 k.k. skutkowały jego zgonem. Sprawca nie zatrzymując się zbiegł z miejsca zdarzenia. Nadto, w dniu 21 czerwca 2001 r. w Z. doszło do dokonania zaboru, a następnie krótkotrwałego użycia pojazdu marki V. (...) nr rej. (...) na szkodę A. F. s. E.. Jednakże w wypadku obu ww. czynów brak było podstaw do ustalenia, że sprawcą był oskarżony T. W. (1).

Wyrokiem z dnia 13.06.2006 r. wydanym w sprawie II Ka 130/06 Sąd Okręgowy w N. – II Wydział Karny na skutek apelacji wniesionej przez prokuratora zaskarżony wyrok sądu I instancji utrzymał w mocy.

dowód : - wyrok Sądu Rejonowego w Z.w II Wydziale Karnym z dnia 29.12.2005 r., II K 199/05 wraz z uzasadnieniem – k. 50 – 63;

- wyrok Sądu Okręgowego w N.– II Wydział Karny z dnia 13.06.2006r., II Ka 130/06 – k. 49.

M. J. (ur. w (...) r.) był o trzy lata młodszy od powoda (ur. w (...) r.).

dowód : - fakty bezsporne.

W domu rodzinnym bracia J. i M. byli ze sobą blisko związani. Powód nierzadko pełnił rolę bardziej ojcowską niż braterską wobec młodszego brata M., pomagał mu w nauce. J. J. opuścił dom rodzinny w 1975 r., a M. w 1978 r. Jednak bracia odwiedzali się, szanowali i wzajemnie sobie pomagali.

Powód zamieszkał z żoną w Ż., gdzie mieszka do dnia dzisiejszego. Natomiast M. ożenił się w 1977 r., po czym wyjechał z żoną do G..

dowód : - opinia sądowo – psychologiczna biegłej sądowej A. O. z dnia 25.02.2016 r. – k. 109 – 113;

- zeznania świadka T. J. (żony powoda) – protokół rozprawy z dnia 12.01.2017 r. – k. 105-105v., płyta CD – k. 166;
- zeznania świadka W. C. – protokół rozprawy z dnia 12.01.2017 r. – k. 105v., płyta CD – k. 166;
- zeznania świadka B. K. – protokół rozprawy z dnia 12.01.2017 r. – k. 106, płyta CD – k. 166;
- zeznania świadka U. P. – protokół rozprawy z dnia 12.01.2017 r. – k. 106-106v., płyta CD – k. 166;
- przesłuchanie powoda J. J. – protokół rozprawy z dnia 21.09.2017 r. – k. 147-147v., płyta CD – k. 166.

W dniu 12.11.1999 r. M. J. rozpoczął prowadzenie działalności gospodarczej w W. w dzielnicy Ś. pod nazwą (...) J. M.. Przedmiotem działalności był wyrób i sprzedaż biżuterii ze srebra i bursztynu, malowanie i sprzedaż obrazów oraz rzeźb z drewna. Działalność mieściła się w dzierżawionym lokalu. Jednak po pewnym czasie M. zlikwidował tę działalność. Myślał o otwarciu podobnej działalności w rodzinnych stronach. Planu tego nie zrealizował, ani nie poczynił konkretnych kroków w tym kierunku.

dowód : - zaświadczenie o wpisie do ewidencji działalności gospodarczej z dnia 15.11.1999 r. – k. 84;

- zaświadczenie o numerze identyfikacyjnym REGON z dnia 29.11.1999 r. – k. 84v.

- zeznania świadka T. J. – protokół rozprawy z 12.01.2017 r. – k. 105-105v., płyta CD – k. 166.

M. J. wraz z żoną mieli dwoje dzieci, które zmarły – syn po zjedzeniu tabletek w przekonaniu, że je cukierki, a córka na skutek krwiaka, który powstał w głowie dziecka po wypadku. Te zdarzenia spowodowały rozpad małżeństwa, które zakończyło się rozwodem. Nie ożenił się nigdy ponownie. M. załamany tymi tragicznymi zdarzeniami nie mógł sobie sam poradzić. Przyjechał do brata J. do Ż., gdzie mieszkał około roku. M. nigdzie w tym czasie nie pracował. Pomagał powodowi w gospodarstwie i rzeźbił. Kiedy doszedł do siebie, wyjechał do Z., gdzie również rzeźbił. Wynajmował w Z. mały domek – dwa pokoiki z kuchenką. M. często odwiedzał powoda, a powód, gdy był zdrowy, też jeździł do brata do Z..

dowód : - zeznania świadka T. J. – protokół rozprawy z dnia 12.01.2017 r. – k. 105-105v., płyta CD – k. 166;

- przesłuchanie powoda J. J. – protokół rozprawy z dnia 21.09.2017 r. – k. 147-147v., płyta CD – k. 166.

Powód był kierowcą autobusu zanim podupadł na zdrowiu, a jego żona opiekowała się dziećmi.

dowód : - przesłuchanie powoda J. J. – protokół rozprawy z dnia 21.09.2017 r. – k. 147-147v., płyta CD – k. 166.

W 1986 r. J. J. zachorował na serce. Miał bradykardię serca, został mu wszczepiony rozrusznik. Od tego czasu nie może pracować. Odtąd, aż do śmierci M. J. jeszcze więcej pomagał bratu, w szczególności w pracach polowych, gdyż powód miał 3 hektary pola. Pomagał też w pracach domowych. Pomieszkiwał z powodem, jego żoną i synami. Rzeźbił u nich płaskorzeźby, a później jechał do Z., gdzie je sprzedawał, po czym wracał.

Wtedy gdy powód zachorował, a M. okresowo mieszkał u powoda dawał powodowi około 200-300 zł miesięcznie na lekarstwa i lekarzy, a jego żonie czasami dawał na zakupy 100 zł, 50 zł. M. deklarował, że będzie bratu pomagał do końca życia. Bracia mieli w planach założenie wspólnie w ich rodzinnych stronach zakładu jubilerskiego.

dowód : - zeznania świadka T. J. – protokół rozprawy z dnia 12.01.2017 r. – k. 105-105v., płyta CD – k. 166;

- zeznania świadka W. C. – protokół rozprawy z dnia 12.01.2017 r. – k. 105v., płyta CD – k. 166;

- zeznania świadka B. K. – protokół rozprawy z dnia 12.01.2017 r. –

k. 106, płyta CD – k. 166;

- zeznania świadka K. N. – protokół rozprawy z dnia 12.01.2017 r. – k. 106, płyta CD – k. 166;

- zeznania świadka U. P. – protokół rozprawy z dnia 12.01.2017 r. – k. 106-106v., płyta CD – k. 166;

- przesłuchanie powoda J. J. – protokół rozprawy z dnia 21.09.2017 r. – k. 147-147v., płyta CD – k. 166.

Braci łączyły bliskie i bardziej zażyłe więzi braterskie, niż zazwyczaj pomiędzy rodzeństwem. Wzajemnie się wspierali zarówno finansowo jak i emocjonalnie. M. był to „najlepszy brat” powoda. Powód ma jeszcze rodzeństwo, poza zmarłym bratem, ale z resztą rodzeństwa nie był tak związany.

dowód : - opinia sądowo – psychologiczna biegłej sądowej A. O. z dnia 25.02.2016 r. – k. 109 – 113.

- zeznania świadka T. J.– protokół rozprawy z dnia 12.01.2017 r. – k. 105-105v., płyta CD – k. 166;

- zeznania świadka W. C. – protokół rozprawy z dnia 12.01.2017 r. – k. 105v., płyta CD – k. 166;

- zeznania świadka B. K. – protokół rozprawy z dnia 12.01.2017 r. – k. 106, płyta CD – k. 166;

- zeznania świadka K. N. – protokół rozprawy z dnia 12.01.2017 r. - k. 106, płyta CD – k. 166;

- zeznania świadka U. P. – protokół rozprawy z dnia 12.01.2017 r. – k. 106-106v., płyta CD – k. 166;

- przesłuchanie powoda J. J. – protokół rozprawy z dnia 21.09.2017 r. – k. 147-147v., płyta CD – k. 166.

Powód bardzo przeżył śmierć brata. J. J. brał leki uspokajające, nadal bierze, ale ziołowe. Podczas rozmów o bracie płakał, było mu przykro. J. J. jest skrytą osobą i wolał nie opowiadać o tych przeżyciach. Nadal bardzo często siedzi zamyślony, smutny, wspomina brata. Do dziś nie wrócił do pełnej równowagi. Zachował pamiątki po bracie: płaskorzeźby, jego dokumenty i wycinki z lokalnych gazet z jego zdjęciami, bowiem M. był rozpoznawanym rzeźbiarzem w Z..

dowód : - zeznania świadka T. J.– protokół rozprawy z dnia 12.01.2017 r. – k. 105-105v., płyta CD – k. 166;

- zeznania świadka W. C. – protokół rozprawy z dnia 12.01.2017 r. – k. 105v., płyta CD – k. 166;

- zeznania świadka B. K. – protokół rozprawy z dnia 12.01.2017 r. – k. 106, płyta CD – k. 166;

- zeznania świadka K. N. – protokół rozprawy z dnia 12.01.2017 r. – k. 106, płyta CD – k. 166;

- zeznania świadka U. P. – protokół rozprawy z dnia 12.01.2017 r. – k. 106-106v., płyta CD – k. 166;

- przesłuchanie powoda J. J. – protokół rozprawy z dnia 21.09.2017 r. – k. 147-147v., płyta CD – k. 166.

Powód pochował brata w Z.. Nikt z rodzeństwa nie chciał pomóc w organizacji pogrzebu. Na pogrzeb M. powód dostał zasiłek pogrzebowy z własnego ubezpieczenia. M. nie był bowiem ubezpieczony odkad wyrejestrował swój zakład jubilerski w W.. Powód wystawił też bratu pomnik i dba o ten grób. Syn zawozi powoda dwa razy w roku do Z. w tym celu.

dowód : - zeznania świadka T. J. – protokół rozprawy z dnia 12.01.2017 r. – k. 105-105v., płyta CD – k. 166;

- zdjęcie pomnika – k. 104;

- przesłuchanie powoda J. J. – protokół rozprawy z dnia 21.09.2017 r. – k. 147-147v., płyta CD – k. 166.

Aktualnie powód pozostaje we względnej równowadze emocjonalnej. Nie pogodził się z okolicznościami śmierci brata i z umorzeniem sprawy o ustalenie sprawcy wypadku. Fakt, że nikt nie odpowiedział za śmierć brata doprowadził do zaburzenia równowagi emocjonalnej powoda utrudniając jego codzienne funkcjonowanie, a wcześniej proces adaptacji do jego straty.

To brat M. był najbliższy powodowi spośród rodzeństwa. Powód ma bardzo wadliwe relacje z innym bratem, z którym – wraz z pozostałym rodzeństwem – dochodzi praw spadkowych w sądzie. Sytuacja ta również ma negatywny wpływ na równowagę emocjonalną powoda, co przejawia się m.in. trudnościami ze snem (przedwczesne wybudzanie się, niespokojny sen) czy nerwowością; powód zażywa leki nasenne ze zlecenie lekarza rodzinnego.

Ponadto, na obecny ogólny stan powoda wpłynął również stan jego zdrowia, pobyty w szpitalu, liczne badania i zabiegi, utrata zdolności do pracy, skromne środki do życia. Wszystkie te czynniki mogły wywołać przewlekły stres, który wpłynął na funkcjonowanie powoda i w pewnym zakresie ukształtowały osobowość powoda.

Obecnie powód nie przejawia zaburzeń depresyjnych. Nie ma symptomów uzależnienia czy ostrych objawów psychiatrycznych.

dowód : - opinia sądowno – psychologiczna biegłej sądowej A. O. z dnia 25.02.2016 r. – k. 109 – 113.

Powód pobierał rentę z ZUS w okresie od 27.01.1987 r. do 14.06.2015 r. W okresie śmierci M., J. J. otrzymywał około 450 zł brutto, tj. 380 zł netto. Po śmierci M. J. żona powoda poszła do pracy i zarabiała 700 zł.

dowód : - – zaświadczenie z ZUS z 17.03.2017 r. – k. 128;

- zeznania świadka T. J. – protokół rozprawy z dnia 12.01.2017 r. – k. 105-105v., płyta CD – k. 166;

- przesłuchanie powoda J. J. – protokół rozprawy z dnia 21.09.2017 r. – k. 147-147v., płyta CD – k. 166;

- uzupełniające przesłuchanie powoda – protokół rozprawy z dnia 28.12.2017 r. – k. 165-165v., płyta CD – k. 166.

Obecnie powód pobiera emeryturę w kwocie 1.190 zł na rękę. Żona powoda obecnie również ma emeryturę w kwocie 1.400 zł na rękę. Małżonkowie mieszkają u syna (37 lat)

w domu rodzinnym, który darowali synowi, ustanawiając przy tym służebność mieszkania dla siebie. Powód z żoną zajmują dwa pokoje i kuchnię oraz prowadzą we dwoje wspólne gospodarstwo domowe, natomiast syn ma swoją rodzinę: żonę i jednego syna. Młodzi prowadzą swoje gospodarstwo domowe. Są osobne liczniki na wodę, energię elektryczną. Każdy płaci za swoje zużycie. Natomiast piec CO i ogrzewanie są wspólne. Powód z żoną dają synowi rocznie na węgiel 2.000 zł. Syn płaci podatki od nieruchomości. Powód płaci po miesięcznie ok. 100 zł za prąd i 100 zł za wodę.

Syn, u którego powód mieszka prowadzi gospodarstwo rolne o powierzchni 3 ha i zajmuje się handlem, ma własną działalność.

Drugi syn powoda ma 40 lat i mieszka w T. ze swoją rodziną: żoną i dwójką dzieci.

dowód : - uzupełniające przesłuchanie powoda – protokół rozprawy z dnia 28.12.2017 r. – k. 165-165v., płyta CD – k. 166.

Obecnie stan zdrowia powoda jest nadal poważny. Ma wszczepione bajpasy, ma już trzeci rozrusznik serca. Czekają go kolejne operacje kardiologiczne. Na lekarstwa powód miesięcznie wydaje ok. 300 zł. Ponosi również wydatki związane z wyjazdami do kardiologa do Z., a także do O. na onkologię, gdyż miał guza pod pachą, który został wycięty. Na dojazdy do lekarzy powód wydaje ok. 500 zł miesięcznie. Od czasu do czasu musi też iść prywatnie na wizytę. Żona powoda również choruje. Miała usuniętego guza. Małżonkowie ponoszą w związku z tym koszty zakupu jej lekarstw i kontroli lekarskich comiesięcznych. Pomaga im finansowo syn. Na wyżywienie i ubrania powód wydaje wraz z małżonką około 800 zł miesięcznie.

dowód : - uzupełniające przesłuchanie powoda – protokół rozprawy z dnia 28.12.2017 r. – k. 165-165v., płyta CD – k. 166.

W dniu z 01.10.2004 r. J. J. wniósł do (...) S.A. samodzielnie wniosek „o zwrot poniesionych kosztów, a także o zadośćuczynienie poniesionych szkód moralnych” w związku ze śmiercią brata M.. J. J. wskazał, że dla brata M. był najbliższy, gdyż M. był samotny (jego dwoje małych dzieci zginęło tragicznie). Przebywał u brata J. i rzeźbił, a z tymi rzeźbami jeździł do Z. na K., gdzie alej rzeźbił. Do tego wniosku J. J. załączył zestawienie kosztów związanych z wypadkiem brata poczynając od dojazdów do niego do szpitala, przez koszty pogrzebu, stypy i pomnika.

dowód : - wniosek J. J. do (...) S.A. z 01.10.2004 r. z załącznikiem w postaci zestawienia kosztów i z prezentatą (...) S.A. z 01.10.2004 r. – k. 37-38.

W piśmie z dnia 25.07.2005 r. kierowanym do J. J. (1) (...) S.A. wskazało: „jako ubezpieczyciel sprawcy wypadku przyjmujemy odpowiedzialność za szkodę wynikłą wskutek śmierci poszkodowanego M. J. w ramach obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej w granicach odpowiedzialności posiadacza pojazdu V. nr rej. (...)”. Na podstawie art. 446 § 1 k.c. ubezpieczyciel przyznał J. J. świadczenie z tytułu zwrotu poniesionych kosztów pogrzebu poszkodowanego w łącznej wysokości 2.690,00 zł.

dowód : - pismo (...) S.A. do J. J. z dnia 25.07.2005 r. – 44 – 45;

- notatka służbowa z dnia 08.07.2005 r. – k. 46.

Pismem z dnia 23.09.2005 r. kierowanym do (...) S.A. „jako ubezpieczyciel sprawcy wypadku” ponownie wskazał, iż przyjął odpowiedzialność za szkodę wynikłą wskutek śmierci poszkodowanego M. J. w ramach obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej w granicach odpowiedzialności posiadacza pojazdu V. nr rej. (...). Na podstawie art. 446 § 1 k.c. (...) S.A. przyznało J. J. dodatkowe świadczenie z tytułu zwrotu poniesionych kosztów pogrzebu w łącznej wysokości 5.422,50 zł.

dowód : - pismo (...) S.A. do J. J. z dnia 23.09.2005 r. – k. 40-41;

- pismo (...) S.A. dot. wypłaty ww. kosztów związanych z pogrzebem – k. 42 – 43.

W dniu 02.10.2014 r. J. J., działając przez profesjonalnego pełnomocnika – zgłosił pisemnie ubezpieczycielowi (...) S.A. szkodę na osobie. W związku ze śmiercią brata M. J., J. J. wniósł o:

1. wypłatę zadośćuczynienia na podstawie 446 § 4 k.c. w kwocie 50.000zł;
2. wypłatę stosownego odszkodowania na podstawie art. 446 § 3 k.c. w kwocie 80.000zł;
3. wypłatę świadczenia wynikającego z art. 448 k.c. w zw. z art. 24 k.c. w kwocie 50.000zł;

4. wypłatę świadczenia wynikającego z art. 446 § 1 k.c. w kwocie: 4.289,63 zł/6.279,63zł.

Powyższe żądania dotyczą szkody powstałej w dniu 21.06.2001 r., w wyniku której zginął M. J..

dowód : - zgłoszenie szkody na osobie – pismo pełnomocnika J. J. do (...) S.A. z dnia 02.10.2014 r. – k. 67 – 68;

- zgłoszenie szkody na osobie – pismo pełnomocnika J. J. do (...) S.A. z dnia 02.10.2014 r. –k. 163 (różnica w kwocie z art. 446 § 1 k.c. w stosunku do k. 67-68);

- druk zgłoszenia szkody na osobie z ubezpieczeń OC w przypadku śmierci poszkodowanego, nr szkody (...) – k. 70 – 74.

Powód dochodził roszczeń z umowy ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych pojazdu V. (...).

dowód : - druk zgłoszenia szkody na osobie z ubezpieczeń OC w przypadku śmierci poszkodowanego, nr szkody (...) – k. 70 – 74.

Do powyższego zgłoszenia z 02.10.2014 r. został załączony przez pełnomocnika wywiad dotyczący sytuacji rodziny powoda. Zgodnie z tym oświadczeniem J. J. ma dwóch dorosłych synów: P. i Z., którzy w dacie śmierci M. J. mieli odpowiednio: 23 i 24 lata. P. tyle co się ożenił, a Z. był wówczas w wojsku. Obaj synowie byli wówczas na wyłącznym utrzymaniu J. J.. Rodzina zamieszkuje w domu żony J. J. o pow. 100 m⁽²⁾.

W 1986 r. J. J. przeszedł operację m.in. bajpasy. Od tego czasu nie mógł pracować, dźwigać, denerwować się. Przed wypadkiem brata J. J. był od 1986 r. na rencie - 620 zł, a jego żona uzyskiwała wynagrodzenie – 1.200 zł pracując w fabryce kranów (...) w O.. Synowie wówczas nie pracowali. Rodzinie ledwo starczało na życie.

Po śmierci brata J. J. bardzo odczuł brak jego wsparcia finansowego. Dodatkowo powód podupadł na zdrowiu, brał środki uspokajające – czasami sam, a czasami przepisane przez lekarza (do dnia dzisiejszego). Po śmierci M. koszty leczenia J. J. były i są większe.

M. J. miał wolny zawód – rzeźbił w bursztynie oraz w drewnie. Duże rzeźby wykonywał u siebie w Z., gdzie miał wynajęty dom z warsztatem, a gdy wykonywał mniejsze rzeźby, robił to u powoda, więc przyjeżdżał co tydzień, dwa na tydzień

i wówczas mieszkał u powoda, pracował i pomagał mu. Co miesiąc M. J. dawał J. J. przynajmniej 300 zł miesięcznie, a gdy J. był w szpitalu lub potrzebował na leki, brat dawał mu o wiele więcej pieniędzy. Poza tym M. J. pomagał powodowi we wszystkim, by go odciążyć, gdyż powód ze względu na stan zdrowia niewiele mógł robić m.in. w domu. Rodzina powoda miała wówczas 3 ha pola, warzywa, folie, sadzonki, więc M. pomagał jak tylko mógł, pielili, rąbał drewno, palił w piecu. Powód chciał by brat u niego zamieszkał.

dowód : - opis „znacznego pogorszenia sytuacji życiowej wnoszącego roszczenie” sporządzony przez pełnomocnika J. J. – k. 64 – 66.

W piśmie z dnia 09.10.2014 r. (...) S.A. potwierdziło, iż w dniu 02.10.2014 r. do (...) S.A. wpłynęło zgłoszenie zdarzenia.

dowód : - pismo (...) S.A. do pełn. J. J. z dnia 09.10.2014 r. – k. 48.

Pismem z dnia 07.11.2014 r. do pełnomocnika J. J. ubezpieczyciel wskazał na brak podstaw do pozytywnego rozpatrzenia roszczeń odszkodowawczych. Podniósł zarzut przedawnienia, wskazując na treść art. 442 § 1 i 2 k.c. Nadto, powołał się na wyrok Sądu Rejonowego w Zakopanem z dnia 29.12.2005 r., sygn. akt II K 199/05, który uniewinnił T. W. (2) od zarzucanego mu czynu spowodowania wypadku. Skoro jego zachowanie nie ma znamion przestępstwa, zastosowanie ma 3- letni termin przedawnienia roszczeń z art. 442 § 1 k.c., gdyż szkoda nie powstała w wyniku zbrodni lub występku.

dowód : - pismo (...) S.A. z 07.11.2014 r. do pełnomocnika J. J. – k. 35-36.

W dniu 22.07.2015 r. pełnomocnik J. J. wysłał drogą mailową do (...) S.A. wniosek o wypłatę roszczeń lub przekazanie akt szkody do UFG. W piśmie tym wniósł

o wypłatę poniższych roszczeń lub - w przypadku podtrzymania decyzji co do odmowy świadczenia ze względu na nieustalenie sprawcy zdarzenia - wniósł o przekazania akt do UFG celem wypłaty zgodnie z art. 98 ust. 1 pkt 1 i 2 w zw. z art. 109a ustawy z dnia 22.05.2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, UFG i PBUK.

Pełnomocnik wskazał, że J. J. podtrzymuje swoje roszczenia za szkodę powstałą w dniu 21.06.2001 r., w wyniku której zginął M. J., tj. m.in.:

- wypłatę stosownego odszkodowania art. 446 § 3 k.c. w kwocie 80.000 zł;
- wypłatę zadośćuczynienia z art. 448 k.c. w zw. z art. 24 k.c. w kwocie 50.000 zł;
- wypłatę renty z art. 446 § 2 k.c. w kwocie po 300 zł miesięcznie liczonej od dnia wypadku i na przyszłość.

dowód : - pismo pełnomocnika J. J. do (...) S.A. z dnia 22.07.2015 r. wraz z wydrukiem ze skrzynki mailowej pełnomocnika i mailowym potwierdzeniem przyjęcia przez (...) S.A. – k. 160 – 162.

W piśmie z dnia 17.08.2015 r. do pełnomocnika J. J.(...) S.A., w odpowiedzi na pismo z 22.07.2015 r., odmówiło zmiany stanowiska. Ubezpieczyciel podniósł ponownie zarzut przedawnienia, wskazując na treść art. 442 § 1 i 2 k.c. i na wyrok Sądu Rejonowego w Zakopanem z dnia 29.12.2005 r., sygn. akt II K 199/05, który uniewinnił T. W. (2) od zarzutu popełnienia przestępstwa z art. 177 § 2 k.k. w zw. z art. 178 § 1 k.k. Nie stwierdzono popełnienia przestępstwa, nie stwierdzono istnienia przedmiotowych i podmiotowych znamion zbrodni lub występku oznaczonych w prawie karnym oraz imiennie nie wskazano sprawcy czynu karalnego.

Skoro materiał dowodowy nie wskazuje, iż do naruszenia dobra osobistego uprawnionego doszło w wyniku popełnienia przestępstwa, (...) S.A. przyjęło w oparciu o art. 442 k.c., że w stosunku do złożonych roszczeń obowiązywał 3- letni termin przedawnienia.

Ponadto, w tym samym piśmie (...) S.A. poinformowało, że zgodnie z art. 98 ust.1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych z dnia 22.05.2003 r. „przedmiotowa szkoda nie spełnia warunków, które kwalifikowałyby ją do przekazania do UFG”.

dowód : - pismo (...) S.A. z dnia 17.08.2015 r. do pełnomocnika J. J. – k. 34.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na częściowe uwzględnienie.

W okolicznościach przedmiotowej sprawy bezsporne były w zasadzie jedynie następujące fakty: śmierć brata powoda tj. M. J. w dniu 02.07.2001 r. na skutek ciężkich obrażeń ciała doznanych w wypadku komunikacyjnym z dnia 21.06.2001 r., do którego doszło w Z.. Bezspornym jest, iż M. J. jako pieszy pchający wózek został potrącony przez nieznanego sprawcę, który zbiegł z miejsca zdarzenia i do dziś nie został zidentyfikowany z imienia i nazwiska. Bezsporny był również przebieg postępowania likwidacyjnego, które Sąd ustalił na podstawie dokumentacji z akt szkody. Bezspornie (...) S.A. w dacie zdarzenia ubezpieczało odpowiedzialność cywilną posiadacza pojazdu mechanicznego marki V. (...) (samochód ciężarowy) o nr rej. (...) G-993. Natomiast sporne pozostawały następujące okoliczności:

- legitymacja procesowa bierna strony pozwanej wobec niezidentyfikowania sprawcy potrącenia M. J.; strona pozwana sugeruje legitymację Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego z siedzibą w W.;

- podniesiony zarzut przedawnienia roszczeń;

- zakwestionowane zostały wszystkie roszczenia zgłaszane przez powoda tak co do zasady jak i co do wysokości.

W pierwszej kolejności odnieść się należy do zarzutu braku legitymacji procesowej biernej (...) S.A., jako że zarzut ten jest najdalej idący. Jednak zarzut jest chybiony. Zgodnie z treścią art. 11 k.p.c. Sąd cywilny jest związany jedynie ustaleniami wydanego

w postępowaniu karnym prawomocnego wyroku skazującego co do popełnienia przestępstwa. Tymczasem w postępowaniu karnym toczącym się przed Sądem Rejonowym w Z. II K 199/05, a następnie w II instancji przed Sądem Okręgowym w N.II Ka 130/06 – oskarżony o spowodowanie wypadku, w wyniku którego śmierć poniósł M. J., T. W. (1) został uniewinniony od stawianych mu zarzutów. Jednakże

w postępowaniu tym sąd karny przeprowadził obszernie i wyczerpujące postępowanie dowodowe opisane w uzasadnieniu Sądu I instancji, a tutejszy Sąd w pełni podziela jego wnioski. Mianowicie niewątpliwie M. J. potrącił nieustalony z imienia

i nazwiska kierujący pojazdem marki V. o nr rej. (...), który to pojazd bezspornie w dacie zdarzenia posiadał aktualne ubezpieczenie OC posiadaczy pojazdów mechanicznych w (...) S.A.

Zgodnie z treścią art. 822 § 1 k.c. przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ubezpieczyciel zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, wobec których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo ubezpieczony. Nadto, na podstawie § 4 powołanego artykułu uprawniony do odszkodowania w związku ze zdarzeniem objętym umową ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej może dochodzić roszczenia bezpośrednio od ubezpieczyciela.

Na podstawie art. 159 ust. 1 obecnie obowiązującej ustawy z dnia 22 maja 2003 r.

o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz.U. z 2016 r., poz. 2060 j.t. ze zm.), która weszła w życie 01.01.2004 r. (dalej: „ustawa”, lub „ustawa o ubezpieczeniach obowiązkowych”), postępowania dotyczące roszczeń odszkodowawczych wszczęte i niezakończone przed dniem wejścia w życie ustawy toczą się według przepisów dotychczasowych. Natomiast zgodnie z art. 160 ust. 1 ustawy działający na podstawie dotychczasowych przepisów Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny staje się z mocy prawa Ubezpieczeniowym Funduszem Gwarancyjnym w rozumieniu przepisów ustawy.

Pierwsze roszczenia wobec (...) S.A. powód zgłaszał w październiku 2004 r.,

a ostatnie w lipcu 2015 r. Tym samym samo postępowanie likwidacyjne toczyć się winno według zasad określonych w ww. ustawie. Natomiast samo zdarzenie szkodowe miało miejsce w dniu 21.06.2001r., a śmierć poszkodowanego na skutek tego zdarzenia - w dniu 02.07.2001 r., tj. pod rządami Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 24 marca 2000 r.

w sprawie ogólnych warunków obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów (Dz.U. Nr 26, poz. 310 ze zm.). Paragraf 10 powołanego rozporządzenia stanowi,

że z ubezpieczenia OC przysługuje odszkodowanie, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem są zobowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, której następstwem jest śmierć, uszkodzenie ciała, rozstrój zdrowia bądź też utrata, zniszczenie lub uszkodzenie mienia (ust. 1). Ubezpieczeniem OC objęta jest odpowiedzialność cywilna każdej osoby, która kierując pojazdem w okresie trwania ochrony ubezpieczeniowej wyrządziła szkodę ruchem tego pojazdu. (ust. 3). Odszkodowanie ustala się i wypłaca

w granicach odpowiedzialności cywilnej posiadacza lub kierującego pojazdem, najwyżej jednak do ustalonej w umowie sumy gwarancyjnej (ust. 4). Za szkodę wyrządzoną na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej odszkodowanie przysługuje również wówczas, gdy sprawca szkody na osobie nie mógł być zidentyfikowany lub gdy sprawca szkody na mieniu

i na osobie nie posiadał ubezpieczenia OC. W takich przypadkach odszkodowanie jest wypłacane przez Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny w trybie i na zasadach określonych przepisami o działalności ubezpieczeniowej (ust. 6). Z przytoczonym § 10 ust. 6 koresponduje § 34 ust. 1 przytaczanego rozporządzenia, który stanowi, że jeżeli sprawca szkody na osobie nie mógł być zidentyfikowany - nie można było ustalić tożsamości posiadacza pojazdu lub kierującego pojazdem i nie zidentyfikowano pojazdu - Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny wypłaca osobie uprawnionej do odszkodowania z tytułu ubezpieczenia OC odszkodowanie za szkodę na osobie. Przepis ten przewiduje więc odpowiedzialność Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego (dalej: „UFG” lub „Fundusz”) tylko w razie kumulatywnego spełnienia dwóch przesłanek, tj. 1. nie zidentyfikowano tożsamości posiadacza lub kierującego oraz 2. nie zidentyfikowano pojazdu. W okolicznościach niniejszej sprawy nie zachodzi druga z przesłanek, bowiem ponad wszelką wątpliwość został zidentyfikowany pojazd, którym sprawca potrącił M. J., znany jest również ubezpieczyciel OC tego pojazdu, tj. właśnie (...) S.A., który ponosi odpowiedzialność cywilną za skutki tego zdarzenia. Z powołanymi przepisami koresponduje również art. 51 ustawy z dnia 28 lipca 1990 r. o działalności ubezpieczeniowej (Dz.U. z 1996 r., Nr 11, poz.62 j.t. ze zm.), którym został utworzony Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny (ust. 1).

Do zadań Funduszu należy m.in. wypłacanie odszkodowań i świadczeń z tytułu ubezpieczenia obowiązkowego m.in. za szkodę na osobie, gdy szkoda wyrządzona została w okolicznościach uzasadniających odpowiedzialność cywilną posiadacza pojazdu lub kierującego pojazdem mechanicznym, a nie ustalono ich tożsamości i nie zidentyfikowano pojazdu (art. 51 ust. 2 pkt 1 lit. a). Tym samym odpowiedzialność UFG wchodzi w grę wtedy, gdy poszkodowany nie ma możliwości dochodzenia roszczeń od bezpośredniego sprawcy lub jego ubezpieczyciela odpowiedzialności cywilnej.

Również art. 35 obecnie obowiązującej ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych stanowi, że ubezpieczeniem OC posiadaczy pojazdów mechanicznych jest objęta odpowiedzialność cywilna każdej osoby, która kierując pojazdem mechanicznym w okresie trwania odpowiedzialności ubezpieczeniowej, wyrządziła szkodę w związku z ruchem tego pojazdu.

Reasumując, identyfikacja pojazdu, którym kierujący wyrządził szkodę na osobie jest wystarczającą okolicznością do przypisania odpowiedzialności za skutki zdarzenia ubezpieczycielowi OC posiadacza pojazdów mechanicznych, nawet w przypadku niemożności ustalenia tożsamości kierującego (por. uzasadnienie Uchwały Składu Siedmiu Sędziów Sądu Najwyższego - Izba Cywilna z dnia 19 października 1995 r., III CZP 98/95, OSNC 1995 nr 12, poz. 169, OSP 1996 nr 3, poz. 54, PUG 1996 nr 2, str. 28, Wokanda 1995 nr 2, str. 1, Legalis Numer 29579 oraz Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 grudnia 2015 r., IV CSK 96/15, OSNC 2016 nr 11, poz. 132, str. 70, Biul. SN 2016 nr 3, Legalis Numer 1428720). Natomiast kwestie ewentualnego regresu ubezpieczyciela w stosunku do bezpośredniego sprawcy zdarzenia nie obciążają poszkodowanego.

Wobec powyższego, (...) S.A. ponosi co do zasady odpowiedzialność za skutki wypadku, w wyniku którego śmierć poniósł M. J.. Należy zwrócić również uwagę, iż w odpowiedzi na pozew (...) S.A. przyznało, że roszczenia były zgłaszane już w 2004 r. i wtedy (...) S.A. uznało swoją odpowiedzialność co do zasady poprzez wypłatę kosztów pogrzebu. Okoliczność ta wynika również z dokumentacji z postępowania likwidacyjnego (zob. pismo (...) S.A. z dnia 25.07.2005 r. – k. 44-45, pismo (...) S.A. z 23.09.2005 r. – k. 40-41, k. 42-43).

Roszczenia powoda co do należności głównych nie były przedawnione. W dacie zdarzenia szkodowego obowiązywał art. 442 k.c., zgodnie z którym roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym ulega przedawnieniu z upływem lat trzech od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia. Jednakże w każdym wypadku roszczenie przedawnia się z upływem lat dziesięciu od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie wyrządzające szkodę (§ 1). Jeżeli szkoda wynikła ze zbrodni lub występku, roszczenie o naprawienie szkody ulega przedawnieniu z upływem lat dziesięciu od dnia popełnienia przestępstwa bez względu na to, kiedy poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia. (§ 2). Artykuł 442 k.c. został uchylony z dniem 10.08.2007 r. przez art. 1 pkt 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o zmianie ustawy - Kodeks

cywilny (Dz.U. z 2007 r., Nr 80, poz. 538). Powyższa nowela dodała do kodeksu cywilnego art. 442¹, który stanowi w § 2, że jeżeli szkoda wynika ze zbrodni lub występku, roszczenie o naprawienie szkody ulega przedawnieniu z upływem lat dwudziestu od dnia popełnienia przestępstwa bez względu na to, kiedy poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia. Natomiast powoływana nowela k.c. w art. 2 nakazywała stosowanie do roszczeń, powstałych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, a według przepisów dotychczasowych w tym dniu jeszcze nieprzedawnionych, przepisów art. 442¹ k.c.

Mając na uwadze omówiony wyżej zakres związania Sądu cywilnego ustaleniami postępowania karnego (art. 11 k.p.c.), wskazać należy, iż fakt uniewinnienia w procesie karnym T. W. (1) nie oznacza, iż w ogóle nie doszło do popełnienia przestępstwa,

a oznacza jedynie tyle, że występki z art. 177 § 2 k.k. w zw. z art. 178 § 1 k.k. popełniła inna osoba. W tym zakresie tut. Sąd ocenia i przyjmuje w całości jako prawidłowe ustalenia Sądu karnego. Natomiast niewątpliwie, M. J. poniósł śmierć na skutek czynu zabronionego, o którym mowa w art. 442⁽¹⁾ § 2 k.c., a tym samym dla roszczenia o naprawienie szkody ma zastosowanie 20 – letni termin przedawnienia, który jeszcze nie upłynął

(por. Uchwałę Składu Siedmiu Sędziów Sądu Najwyższego - Izba Cywilna z dnia 29 października 2013 r., III CZP 50/13, Biul. SN 2013 nr 10, www.sn.pl, Rzeczp., MoP 2013 nr 22, str. 1175, Biuletyn SN - IC 2013 nr 11, KSAG 2014 nr 1, str. 124, OSNC 2014 nr 4, poz. 35, str. 3, Legalis Numer 737175 oraz Wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie I Wydział Cywilny z dnia 15 listopada 2012 r., I ACa 527/12, Legalis Numer 733723). Natomiast skuteczny był zarzut przedawnienia żądania odsetkowego co do roszczenia o zadośćuczynienie, o czym niżej.

Powód dochodził w procesie trzech roszczeń głównych: zadośćuczynienia, odszkodowania za znaczne pogorszenie się sytuacji życiowej po śmierci brata oraz renty.

Odnośnie zakresu odpowiedzialności ubezpieczyciela przepisy powoływanego wyżej Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 24 marca 2000 r. (zwłaszcza § 10) są analogiczne do treści przepisów ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, zwłaszcza art. 34 ust. 1, który stanowi, że z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych przysługuje odszkodowanie, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem mechanicznym są obowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, będącą następstwem śmierci, uszkodzenia ciała, rozstroju zdrowia bądź też utraty, zniszczenia lub uszkodzenia mienia (odpowiednik § 10 ust. 1 rozporządzenia), a także art. 36 ust. 1 ustawy, zgodnie

z którym odszkodowanie ustala się i wypłaca w granicach odpowiedzialności cywilnej posiadacza lub kierującego pojazdem mechanicznym, najwyżej jednak do ustalonej w umowie ubezpieczenia sumy gwarancyjnej (odpowiednik § 10 ust. 4 rozporządzenia).

W dniu 03 sierpnia 2008 roku weszła w życie ustawa z dnia 30 maja 2008 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2008 r., Nr 116, poz. 731), na mocy której do art. 446 k.c. dodano § 4 w brzmieniu: „Sąd może także przyznać najbliższym członkom rodziny zmarłego odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę”. Judykatura nie pozostawia wątpliwości, iż do stanów faktycznych, zaistniałych przed dniem wejścia w życie przepisu art. 446 § 4 k.c. (tj. gdy śmierć nastąpiła na skutek deliktu, który miał miejsce przed dniem 3.08.2008 r., tak jak

w niniejszej sprawie), istniała możliwość dochodzenia **zadośćuczynienia** za śmierć osoby bliskiej na podstawie **art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c.**, tzn. poprzez odwołanie się do naruszenia dóbr osobistych (zob. m.in.: uchwała Sądu Najwyższego z dnia 22 października 2010 r., III CZP 76/10, Biul. SN 2010/10/11, LEX nr 604152; uchwała Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2011 r. III CZP 32/11, OSNC 2012/1/10, Biul. SN 2011/7/9, OSP 2012/3/32, LEX nr 852341; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 listopada 2010 roku II CSK 248/10, LEX nr 785681 i powołane tam orzecznictwo; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 maja 2011 r. I CSK 621/10 LEX nr 848128; wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 9 stycznia 2014 r., I ACa 459/13, LEX nr 1416095). Artykuł 446 § 4 k.c. nie uchylił artykułu 448 k.c., lecz jego dodanie było wyrazem woli ustawodawcy zarówno potwierdzenia dopuszczalności dochodzenia zadośćuczynienia na gruncie obowiązujących przed jego wejściem w życie przepisów, jak i ograniczenia kręgu osób uprawnionych do

zadośćuczynienia do najbliższych członków rodziny (wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 12 września 2013 r., I ACa 618/13, LEX nr 1375829).

Powoływany art. 448 k.c. stanowi, że w razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę. Katalog dóbr osobistych pozostających pod ochroną prawa cywilnego zawarty jest w art. 23 k.c., ma charakter otwarty i jest stale poszerzany przez judykaturę i doktrynę. Natomiast art. 24 § 1 k.c. stanowi, że ten, czyje dobro osobiste zostało zagrożone cudzym działaniem, może żądać m.in. zadośćuczynienia pieniężnego. W orzecnictwie zaliczone zostały do dóbr osobistych m.in. więź emocjonalna łącząca osoby bliskie, relacja pomiędzy zmarłym a osobą zainteresowaną, więzi rodzinne (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 listopada 2010 roku II CSK 248/10, LEX nr 785681 i powołane tam orzecznictwo; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 kwietnia 2004 r., I CK 484/03, OSNC 2005/4/69, Wokanda 2004/12/6, Biul. SN 2004/11/9, LEX nr 132396; uchwała Sądu Najwyższego z dnia 22 października 2010 r., III CZP 76/10, Biul. SN 2010/10/11, LEX nr 604152; uchwała Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2011 r. III CZP 32/11, OSNC 2012/1/10, Biul. SN 2011/7/9, OSP 2012/3/32, LEX nr 852341).

Powód wykazał należyte poprzez zeznania świadków, opinię biegłego psychologa i własne wyjaśnienia zasadność swojego roszczenia w przedmiocie zadośćuczynienia za krzywdę w związku ze śmiercią brata M. w kwocie obejmującej również rozszerzenie powództwa, tj. łącznie **27.000 zł**, tak więc to żądanie należało uwzględnić

w całości. Zważyć należy, że od śmierci brata powoda minęło już ponad 16 lat i ocena naruszenia więzi rodzinnych i traumy powoda z powodu utraty bliskiej osoby, a także przebiegu okresu żałoby jest znacznie utrudniona. Natomiast fakt, że do dziś powód nie doszedł do pełnej równowagi emocjonalnej, a na wspomnienie brata powód nadal ma łzy w oczach (podczas przesłuchania, podczas wywiadu z biegłą psycholog) świadczy o silnej więzi łączącej braci. Tę więź potwierdził nie tylko powód, ale również zgodnie wszyscy świadkowie oraz biegła A. O. w swojej opinii, która nie była kwestionowana

w żaden sposób przez strony procesu, ani też nie było wniosku o opinię uzupełniającą (k. 126v. – stanowisko powoda odnośnie opinii biegłej A. O. w piśmie modyfikującym powództwo; k. 121 – stanowisko strony pozwanej w piśmie wniesionym 20.03.2017 r.). Mimo iż powód aktualnie pozostaje we względnej równowadze emocjonalnej, to jednak nie pogodził się z okolicznościami śmierci brata i z tym, że sprawca nie został zidentyfikowany i nie odpowiedział za potrącenie M. J.. Fakt ten doprowadził do zaburzenia równowagi emocjonalnej powoda utrudniając jego codzienne funkcjonowanie, a wcześniej proces adaptacji do jego straty (opinia biegłej A. O.). Pomimo tego, iż na obecny stan emocjonalny, psychiczny powoda składa się wiele doświadczeń życiowych, w szczególności spór z pozostałym rodzeństwem w sprawach spadkowych, a także problemy zdrowotne i finansowe, to niewątpliwie utrata brata pozbawiła powoda oparcia osoby bliskiej, na której dotąd mogła polegać. Więź pomiędzy braćmi, silna od dzieciństwa, na skutek wzajemnych trudnych doświadczeń życiowych rozwinęła się jeszcze bardziej. Bracia wspierali się nawzajem emocjonalnie i finansowo. Najpierw powód był oparciem dla brata w trudnym okresie tragicznej śmierci dzieci M. i jego rozwodu, a później M. odwdzieczył się J. swoją obecnością, wsparciem w chorobie, pomocą fizyczną w gospodarstwie i pomocą finansową – w miarę możliwości. To powód zorganizował pogrzeb brata, opiekuje się grobem, wspomina brata i zachowuje o nim pamięć zbierając pamiątki: zwłaszcza wycinki prasowe. Tym samym roszczenie powoda w przedmiocie zadośćuczynienia w kwocie 27.000 zł należało w całości uwzględnić.

Natomiast roszczenie w przedmiocie **odszkodowania** z tytułu znacznego pogorszenia sytuacji życiowej zasługiwało jedynie na częściowe uwzględnienie, tj. co do kwoty **10.000 zł**, a w pozostałym zakresie – co do dalszej kwoty 10.000 zł należało je oddalić.

Stosownie do treści **art. 446 § 3 k.c.** Sąd może przyznać najbliższym członkom rodziny zmarłego stosowne odszkodowanie, jeżeli wskutek jego śmierci nastąpiło znaczne pogorszenie ich sytuacji życiowej. Zarówno judykatura, jak i doktryna opowiadają się za szerokim rozumieniem określenia „znaczne pogorszenie sytuacji życiowej”, co „należy odczytywać nie tylko w materialnym aspekcie zmienionej sytuacji bliskiego członka rodziny zmarłego, ale

w szerszym kontekście, uwzględniającym przesłanki pozaekonomiczne określające tę sytuację. Do tych ostatnich niewątpliwie zaliczyć należy utratę oczekiwania przez osobę poszkodowaną na pomoc i wsparcie członka rodziny, których mogła ona zasadnie spodziewać się w chwilach wymagających takich zachowań. (...) wszystkie te okoliczności muszą być brane pod uwagę przy określaniu należnego uprawnionemu "stosownego odszkodowania". Nadto „Prawidłowa wykładnia pojęcia "stosowne odszkodowanie" powinna uwzględniać nie tylko okoliczności konkretnej sprawy, ale także realną wartość ekonomiczną. Musi ono wyrażać się sumą wymierną, stanowiącą adekwatne przysporzenie dla uprawnionego, a zarazem uwzględniającą ocenę większości rozsądnie myślących ludzi” (zob. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 16 kwietnia 2008 r., sygn. akt V CSK 544/07, LEX nr 424335 i powołane tam orzecznictwo). Podobnie wypowiedział się Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 28 lipca 1976 r., sygn. akt IV CR 271/76, (Legalis Numer 19552), w którym wyjaśnił,

że: „Przez sytuację życiową, w rozumieniu art. 446 par. 3 KC należy rozumieć ogół czynników składających się na położenie życiowe jednostki, także trudno wymierzalne wartości ekonomiczne”. Sąd rozpoznający przedmiotową sprawę podziela w pełni powołane wyżej stanowiska Sądu Najwyższego. Z drugiej jednak strony należy mieć również na uwadze, że „Celem odszkodowania przyznanego na podstawie art. 446 § 3 KC ma być zrekompensowanie rzeczywistego znacznego pogorszenia sytuacji życiowej najbliższych członków rodziny zmarłego, nie może być ono natomiast źródłem wzbogacenia się tych osób” (Wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 29 marca 1994 r., I ACr 758/93, Legalis Numer 33397). Należy także podkreślić, że „Odszkodowanie z art. 446 § k.c.

i zadośćuczynienie są to wprawdzie dwa odrębne roszczenia i posiadają samodzielny byt uregulowany w odrębnych przepisach k.c. to jednak zarówno w sferze faktycznej jak i prawnej mogą się one zazębiać. Dlatego ustalając kwotę zadośćuczynienia należy uwzględnić fakt uzyskania odszkodowania przewidzianego w art. 446 § 3 k.c.” (Wyrok Sądu Apelacyjnego

w L. z dnia 18 października 2017 r., I ACa 49/17, LEX nr 2409438).

Nie ulega wątpliwości, że bezpośrednio przed śmiercią M. J. wspierał chorego powoda zarówno fizycznie pomagając w gospodarstwie, jak i finansowo w miarę posiadanych możliwości, co potwierdzili wszyscy świadkowie i sam powód. Niewątpliwie bezpośrednio po śmierci M. J. sytuacja finansowa i życiowa powoda znacznie się pogorszyła. Powód z racji choroby nie mógł pracować w gospodarstwie, nie mógł też pójść do pracy, otrzymywał niewielką rentę, a żona nie pracowała. Synowie natomiast nie byli jeszcze samodzielni. Wsparcie finansowe i osobiste otrzymywane od brata pozwalało powodowi i jego rodzinie zaspokoić podstawowe potrzeby życiowe i utrzymać gospodarstwo. Stąd w ocenie Sądu bacząc przede wszystkim na ten pierwszy okres po śmierci brata powoda, należało zasądzić na jego rzecz kwotę 10.000 zł tytułem odszkodowania za znaczne pogorszenie sytuacji życiowej. Jednakże należy popatrzeć na tę sytuację również w szerszej perspektywie i w szerszym spektrum czasowym, w konsekwencji czego Sąd oddalił roszczenie odszkodowawcze w pozostałym zakresie. Zważyć należy, że M. J. również pomieszkiwał u powoda, a więc środki finansowe, które przekazywał powodowi częściowo również sam zużywał w postaci kosztów pożywienia czy mediów. Po wtóre, po śmierci M. żona powoda poszła do pracy, osiągając dochód dla rodziny, a synowie powoda usamodzielnili się finansowo, założyli własne rodziny i również są wsparciem dla powoda. Ponadto, w przypadku M. J. nie można z żadnym stopniem prawdopodobieństwa przewidzieć, czy w kolejnych latach byłby w stanie realnie pomóc powodowi, a czy nie byłoby odwrotnie, czy to powód nie musiałby na przyszłość pomagać bratu. M. J. nie miał stałej pracy. Utrzymywał się z rzeźbienia, co dawało mu

w okresie przed śmiercią na tyle duży dochód, że mógł się nim podzielić z powodem i to robił. Natomiast ta sytuacja była na tyle niestabilna, że nie można przewidzieć, czy za kilka lub kilkanaście miesięcy czy lat nadal byłby popyt na jego rzeźby, czy dalej byłby w stanie fizycznie rzeźbić w takiej ilości i jakości jak dotychczas, biorąc pod uwagę jego wiek – dziś miałby 66 lat. Sąd pragnie zwrócić uwagę, że M. J. nawet nie był ubezpieczony, co wyszło na jaw, kiedy trzeba było zapłacić za jego pogrzeb. Wprawdzie M. J. miał zakład jubilerski w W., ale przed wieloma laty go zlikwidował. Natomiast myślenie o otwarciu podobnej działalności w rodzinnych stronach nie przełożyło się na żadne konkretne działania ze strony M. ani powoda.

Poza tym okoliczności faktyczne niniejszej sprawy mające wpływ na częściowe oddalenie roszczenia odszkodowawczego zazębiają się z całkowitym oddaleniem roszczenia o rentę.

Zgodnie z treścią **art. 446 § 2 k.c.** osoba, względem której ciążył na zmarłym ustawowy obowiązek alimentacyjny, może żądać od zobowiązanego do naprawienia szkody **renty** obliczonej stosownie do potrzeb poszkodowanego oraz do możliwości zarobkowych i majątkowych zmarłego przez czas prawdopodobnego trwania obowiązku alimentacyjnego. Takiej samej renty mogą żądać inne osoby bliskie, którym zmarły dobrowolnie i stale dostarczał środków utrzymania, jeżeli z okoliczności wynika, że wymagają tego zasady współżycia społecznego.

W przypadku powoda niewątpliwie na zmarłym bracie nie ciążył obowiązek alimentacyjny wobec powoda, gdyż powód ma dwóch dorosłych synów (art. 129 w zw. z art. 132 k.r.o.). Brat z pewnością był dla powoda osobą bliską, co zostało wyżej wyjaśnione przy okazji roszczenia o zadośćuczynienie, a więc dla dochodzenia renty co do zasady powód winien był udowodnić nie tylko własne potrzeby, ale w szczególności po stronie brata następujące okoliczności: dobrowolne i stałe dostarczanie środków utrzymania powodowi, możliwości zarobkowe i majątkowe M. J. oraz wykazać, że przyznania renty wymagają w niniejszej sprawie zasady współżycia społecznego. Odnośnie dobrowolnego i stałego dostarczania środków utrzymania oraz możliwości zarobkowych i majątkowych zmarłego brata powoda w tym miejscu aktualne są powyższe uwagi i wyjaśnienia poczynione przy omawianiu roszczenia odszkodowawczego. Nie ma żadnych obiektywnych przesłanek pozwalających choćby przypuszczać ze sporym prawdopodobieństwem, że M. J. byłby w stanie jeszcze w styczniu 2016 r. (bowiem odtąd powód domaga się renty) dostarczać powodowi nadal jakichkolwiek środków finansowych. Poza tym przyznaniu renty sprzeciwiają się zasady współżycia społecznego. Pomimo iż powód i jego żona żyją skromnie i ponoszą znaczne wydatki z tytułu kosztów leczenia, to mają dwóch dorosłych samodzielnych finansowo synów, którzy winni im pomóc. Brak jest tym samym podstaw do obciążania tym kosztem (...) S.A.

W przedmiocie odsetek wskazać należy ogólny przepis art. 817 k.c., a także na treść art. 14 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, zgodnie z którym Zakład ubezpieczeń wypłaca odszkodowanie w terminie 30 dni licząc od dnia złożenia przez poszkodowanego lub uprawnionego zawiadomienia o szkodzie (ust. 1). W przypadku gdyby wyjaśnienie w terminie, o którym mowa w ust. 1, okoliczności niezbędnych do ustalenia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń albo wysokości odszkodowania okazało się niemożliwe, odszkodowanie wypłaca się w terminie 14 dni od dnia, w którym przy zachowaniu należytej staranności wyjaśnienie tych okoliczności było możliwe, nie później jednak niż w terminie 90 dni od dnia złożenia zawiadomienia o szkodzie, chyba że ustalenie odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń albo wysokości odszkodowania zależy od toczącego się postępowania karnego lub cywilnego.

W terminie, o którym mowa w ust. 1, zakład ubezpieczeń zawiadamia na piśmie uprawnionego o przyczynach niemożności zaspokojenia jego roszczeń w całości lub w części, jak również o przypuszczalnym terminie zajęcia ostatecznego stanowiska względem roszczeń uprawnionego, a także wypłaca bezsporną część odszkodowania (ust. 2). Jeżeli odszkodowanie nie przysługuje lub przysługuje w innej wysokości niż określona w zgłoszonym roszczeniu, zakład ubezpieczeń informuje o tym na piśmie osobę występującą z roszczeniem w terminie, o którym mowa w ust. 1 albo 2, wskazując na okoliczności oraz podstawę prawną uzasadniającą całkowitą lub częściową odmowę wypłaty odszkodowania, jak również na przyczyny, dla których odmówił wiarygodności okolicznościom dowodowym podniesionym przez osobę zgłaszającą roszczenie. Pismo zakładu ubezpieczeń powinno zawierać pouczenie o możliwości dochodzenia roszczeń na drodze sądowej (ust. 3) - zob. też art. 159 ust. 1 a contrario ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, tzn. postępowanie likwidacyjne wszczęte po wejściu w życie ww. ustawy.

Roszczenie o zadośćuczynienie powód zgłosił działając samodzielnie bez profesjonalnego pełnomocnika pismem z dnia 01.10.2004 r. Wprawdzie powód nie wskazał kwotowo tego żądania i w tym zakresie należy przyznać rację stronie pozwanej, ale strona pozwana jako profesjonalista w żaden sposób nie zobowiązała powoda do sprecyzowania żądań, ani też nie wydała odnośnie żądania zadośćuczynienia żadnego stanowiska, nawet odmownego wbrew obowiązkowi z art. 14 ustawy. Dopiero gdy profesjonalny pełnomocnik powoda ponowił m.in. żądanie zadośćuczynienia w piśmie z dnia 02.10.2014 r. domagając się wypłaty świadczenia wynikającego z art. 448 k.c. w zw. z art. 24 k.c. w kwocie 50.000zł,

w odpowiedzi pismem z dnia 07.11.2014 r. (...) S.A. zaczęło odmawiać przyznania zgłaszanych roszczeń z powołaniem się na zarzut przedawnienia. Podobne stanowisko (...) S.A. zajęło w piśmie z dnia 17.08.2015 r. Wobec tego nie można obarczać powoda ponad

10 – letnim zaniechaniem strony pozwanej w wydaniu stanowiska, chociażby odmownego. Natomiast strona pozwana podniosła skuteczny zarzut przedawnienia części odsetek na podstawie art. 118 k.c., zgodnie z którym termin przedawnienia dla roszczeń o świadczenia okresowe wynosi trzy lata. W przedmiotowej sprawie powództwo zostało wniesione w dniu 11.12.2015 r., a więc powód mógł dochodzić skutecznie odsetek od zasądzonej należności głównej z tytułu zadośćuczynienia jedynie za trzy lata wstecz od wniesienia powództwa w przedmiotowej sprawie, a w pozostałym zakresie roszczenie odsetkowe należało oddalić.

Natomiast w odniesieniu do roszczenia odszkodowawczego z art. 446 § 3 k.c. po raz pierwszy roszczenie to zostało zgłoszone ubezpieczycielowi w dniu 02.10.2014 r., a więc z uwzględnieniem 30 – dniowego terminu likwidacji szkody, odsetki należne są dopiero od dnia 04.11.2014 r., a w pozostałym zakresie roszczenie odsetkowe należało oddalić.

Nadto, wskazać należy, że w dniu 01.01.2016 r. weszła w życie ustawa z dnia 9 października 2015 r. o zmianie ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych, ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2015 r., poz. 1830). Zmieniła ona m.in. brzmienie art. 481 k.c. Natomiast stosownie do treści art. 56 tej ustawy do odsetek należnych za okres kończący się przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe. Artykuł 481 § 2 k.c. w dotychczasowym brzmieniu przewidywał, że jeżeli stopa odsetek za opóźnienie nie była z góry oznaczona, należą się odsetki ustawowe. Po zmianie wprowadzonej powyższą ustawą powyższy paragraf stanowi, że jeżeli stopa odsetek za opóźnienie nie była oznaczona, należą się odsetki ustawowe za opóźnienie w wysokości równej sumie stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego i 5,5 punktów procentowych. Mając na uwadze powyższe, Sąd w pkt I a) oraz b), a także w punkcie II a) oraz b) sentencji wyroku podzielił należności odsetkowe na okresy do 31.12.2015 r. i od 01.01.2016 r. do dnia zapłaty.

O kosztach procesu Sąd orzekł na postawie art. 100 k.p.c. poprzez ich stosunkowe rozdzielanie. Natomiast jako koszty celowe Sąd uznał wynagrodzenia profesjonalnych pełnomocników stron w kwotach po 2.400 zł na podstawie § 6 pkt 5 w zw. z § 4 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. z 2013 r., poz. 490 t.j. ze zm.) oraz analogicznie § 6 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U. z 2013 r., poz. 461 t.j. ze z.). Pełnomocnik powoda w spisie kosztów domagał się wynagrodzenia w kwocie 3.600 zł, jednak zważyć należy, że wps wskazany w pozwie do łącznie 50.000 zł (26.400 zł + 20.000 zł + 3.600 zł). Próg ten został przekroczony dopiero na skutek rozszerzenia żądania zadośćuczynienia do kwoty 27.000 zł, jednak zgodnie z § 4 ust. 2 powoływanego rozporządzenia dot. opłat za czynności adwokackie, w razie zmiany w toku postępowania wartości stanowiącej podstawę obliczenia opłat, bierze się pod uwagę wartość zmienioną, poczynając od następnej instancji. Nadto, Sąd przyjął do stosunkowego rozliczenia kosztów 17 zł (a nie 34 zł) tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa, bowiem tylko jeden dowód wpłaty na kwotę 17 zł pełnomocnik załączył do akt (k. 78). Sąd uznał również jako nienależne żądane przez pełnomocnika powoda koszty dojazdu na pięć rozpraw z O. do O. i z powrotem, ponieważ siedzibą kancelarii pełnomocnika powoda jest O.. Tym samym powód poniósł celowe koszty w kwocie 2.933,80 zł (500 zł – opłata od pozwu w części nieobjętej zwolnieniem, 2.400 zł – wynagrodzenie pełnomocnika w osobie adwokata, 17 zł – opłata skarbowa od pełnomocnictwa, 16,80 zł – koszty korespondencji). Natomiast strona pozwana poniosła koszty celowe w kwocie 2.417 zł, na którą składają się: 2.400 zł – wynagrodzenie pełnomocnika w osobie radcy prawnego i 17 zł – opłata skarbowa od pełnomocnictwa. Łącznie celowe koszty stron wyniosły więc 5.350,80 zł. Powód wygrał sprawę w stosunku 73,12 % do 26,88% (37.000 zł z 50.600 zł wartości przedmiotu sporu). Tym samym (...) S.A. winno ponieść 73,12 % wszystkich celowych kosztów (73,12% x 5.350,80 zł = 3.912,50 zł), a więc w punkcie IV sentencji wyroku Sąd zasądził od strony pozwanej (...) S.A. na rzecz powoda J. J. różnicę, tj. **1.495,50 zł** tytułem zwrotu kosztów procesu (3.912,50 zł – 2.417 zł = 1.495,50 zł).

Powód był w procesie zwolniony częściowo od kosztów sądowych ponad kwotę

500 zł (postanowienie z dnia 09.03.2016 r. – k. 8). Tym samym pozostała nieuiszczona częściowo opłata od powództwa (w tym od rozszerzonego żądania zadośćuczynienia)

w kwocie 2.030 zł (wps 50.600 zł x 5% = 2.530 zł minus uiszczone 500 zł = 2.030 zł). Ponadto, Skarb Państwa wyłożył tymczasowo kwotę 338,90 zł tytułem wynagrodzenia biegłej A. O. (postanowienie - k. 130). Mając na uwadze wynik procesu, art. 100 k.p.c. oraz artykuły 83 ust. 2 i 113 ust. 1 ustawy z dnia 28.07.2005 r. o kosztach sądowych

w sprawach cywilnych (Dz.U. z 2016 r. poz. 623 t.j. ze zm.) Sąd obciążył stosunkową częścią (73,12%) ww. należności stronę pozwaną nakazując w punkcie V sentencji wyroku pobrać od strony pozwanej na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Oleśnie kwotę **1.732,14 zł**, w tym kwotę 1.484,34 zł tytułem stosunkowej części opłaty sądowej od pozwu

i rozszerzonego powództwa, która nie została opłacona przez powoda J. J. zwolnionego w części od kosztów sądowych oraz kwotę 247,80 zł tytułem stosunkowej części wydatków na poczet opinii biegłej sądowej A. O. wyłożonych tymczasowo przez Skarb Państwa.

Natomiast mając na uwadze art. 113 ust. 4 w zw. z ust. 2 powoływanej ustawy

o kosztach sądowych w sprawach cywilnych Sąd uznał, że w przedmiotowej sprawie zachodzi szczególnie uzasadniony przypadek i odstąpił od obciążania powoda pozostałymi nieuiszczonymi kosztami, w szczególności z uwagi na stan zdrowia powoda uniemożliwiający mu jakiegokolwiek zarobkowanie, a uzyskiwany dochód miesięczny z niskiej emerytury (1.190 zł netto) nie pozwala na uiszczenie brakujących kosztów. Wobec tego

w punkcie VI sentencji wyroku Sąd nakazał przejąć nieuiszczone przez powoda J. J. koszty sądowe na rachunek Skarbu Państwa, tj. kwotę **636,76 zł**, w tym kwotę 545,66 zł tytułem stosunkowej części (26,88%) opłaty sądowej od pozwu i rozszerzonego powództwa, która nie została opłacona przez powoda zwolnionego w części od kosztów sądowych oraz kwotę 91,10 zł tytułem stosunkowej części wydatków na poczet opinii biegłej sądowej A. O. wyłożonych tymczasowo przez Skarb Państwa.

Mając na uwadze powyższe, orzeczono jak w sentencji wyroku